

Що робити після сигналу повітряної тривоги?

Основний алгоритм — дії вчителя під час повітряної тривоги — розробило Міністерство освіти і науки України. Його оприлюднено на сайті БМЛ №15.

- Відповідальна особа вмикає наявну систему оповіщення закладу.
- Учитель сповіщає учнів про загрозу, а батьків — про переміщення дітей до укриття.
- Необхідно організувати пересування двома колонами в приміщенні класу та швидко залишити кабінет.
- Для супроводу початкових класів можуть бути залученні помічники (психолог, педагог організатор, соціальний педагог)
- Для швидкого надання медичної допомоги має бути залучений медичний працівник.
- Відповідальні особи після оголошення сигналу оповіщення мусять перевірити всі приміщення закладу на відсутність у них учасників освітнього процесу та працівників закладу, по завершенню перевірки прямувати до найближчого укриття (черговий завуч)
- Учні, які перебувають на подвір'ї закладу, під час сигналу оповіщення повинні самостійно рухатися до найближчого укриття фонду захисних споруд (черговий вчитель на подвір'ї)

Якщо навчаються діти з ООП?

Учитель має подбати про швидке та спокійне переміщення до укриття, спеціальне місце та заходи, що будуть здійснюватися в укриттях для максимального залучення до них дітей з ООП.

Що робити в укритті?

- Відповідальні особи повинні допомогти учасникам освітнього процесу швидко та спокійно зайняти місця.
- Вчителі та відповідальні особи здійснюють необхідну підтримку, заходи для комфортного та спокійного перебування в укритті, проведення уроків.

Після сигналу «Відбій тривоги»:

Вчителі та відповідальні особи слідкують за тим, щоб вихід усіх учасників освітнього процесу з укриттів здійснювався колонами або групами.

Порядок дій вчителя на випадок евакуації:

- Негайно організуйте евакуацію дітей з будівлі ліцею.
- Зберіть учнів і зробіть перекличку.

- Проведіть учням короткий інструктаж щодо пересування ліцеєм у безпечне місце.
- Повідомте адміністрації ліцею, хто з учнів перебуває разом з вами, а хто відсутній.
- Дізнайтеся, які аварійні виходи обстежені й безпечні.
- Якщо відчуваєте запах диму, закрийте дихальні шляхи щільно згорнутим предметом одягу та виведіть учнів.
- Коли прибудете на місце евакуації, зробіть повторну перекличку.
- Повідомте адміністрацію ліцею про те, що дісталися безпечного місця.

Тривога

Три довгі дзвінки — персонал та учні ліцею сповіщаються про виникнення надзвичайної ситуації та про початок екстреної евакуації ліцею.

Евакуація ліцею

Почувши сигнал тривоги, учні у супроводі вчителя, який іде позаду всього класу та бере із собою класний журнал, організовано пересуваються до виходів згідно зі схемою евакуації. Відповідальний за ЦО координує роботу з евакуації та не допускає скупчення і паніки на виходах з ліцею

Збір

Учні та вчителі після виходу з приміщення ліцею організовано пересуваються до спеціально відведених місць на безпечній відстані, де шикуються в шеренгу по класах (міський парк).

Перевірка

Після прибуття класів на місце терміново проводиться перевірка присутності дітей за списками класних журналів, після чого вчителі повинні доповісти про кількість евакуйованих дітей.

Якщо сигнал тривоги пролунав під час перерви, потрібно без паніки просуватися до найближчого виходу і відходити на безпечну відстань. Чергові вчителі обходять кабінети на поверхах, де чергують, і перевіряють, чи всі залишили ліцей.

Учитель — не «крайній»

Освітляни усвідомлюють, що всі ці завдання можуть стати важким тягарем, якщо вчителю не допомагатимуть інші учасники освітнього процесу. Тож батьків потрібно залучати, щоб вони самі правильно діяли в цій складній ситуації, а також щоденно готували дітей. Ліцеїстам, на жаль, доведеться звикати до навчання на тлі повітряних тривог. Закордонний досвід підказує, що діти швидко дорослішають під час війни, стають більш дисциплінованими та зібраними, ніж цього очікують від них дорослі. Тож потрібно ввести до щоденних рутин ліцеїстів підготовку та заздалегідь знизити рівень тривоги.

Проте вчителі й батьки теж потребують допомоги, зокрема, матеріалів про те, як організувати безпечний навчальний процес. За це складне завдання береться UNICEF Ukraine, як повідомила представниця Дитячого фонду ООН Світлана Кісільова.

Інструкція татам і мамам, як поводитися під час повітряних тривог у ліцеї:

- Будьте впевнені, що діти прямують до укриття, де є все необхідне для їхньої безпеки та комфортного перебування.
- Підтримуйте атмосферу взаємоповаги: не турбуйте вчителів без нагальної потреби, адже під час повітряної тривоги вони першочергово дбають про дітей.
- Пам'ятайте, що закінчення повітряної тривоги у ліцеї синхронне з повідомленнями від держави, тож діти весь час мають перебувати в укритті.
- Поважайте правила школи, відповідно до яких може бути заборонено забирати дитину до завершення повітряної тривоги заради дотримання безпеки всіх учасників освітнього процесу.
- Якщо під час сигналу тривоги ви перебуваєте на території ліцею, дотримуйтеся загальних правил евакуації, адміністрація спрямує вас до підготовленого укриття.
- Пам'ятайте: під час повітряної тривоги педагог не має права відпустити дитину додому на прохання батьків.

Як діяти в разі сигналу тривоги на шляху до ліцею чи дому?

- Разом із батьками обрати безпечний шлях до ліцею та у зворотному напрямку.
- Обрати укриття, яке дитина зможе використовувати в разі сигналу повітряної тривоги.
- Учні мають рухатися тільки обраним маршрутом. Не зупинятися та не звертати зі шляху, визначеного батьками.
- У цей час не можна залишатися без необхідності на вулиці. Учень має якомога менше часу проводити поза стінами ліцею чи дому.
- Якщо немає можливості під час сигналу повітряної тривоги дійти до ліцею чи дому, дитина має зайти у визначене укриття.
- Ліцеїст обов'язково повідомляє батьків та класного керівника про своє місцеперебування.
- Під час сигналу тривоги учневі не можна залишатися біля входу в укриття, треба зайти в середину.
- Дитина має знати, що по дорозі не можна торкатися невідомих або підозрілих предметів — це може бути небезпечно для життя.

Як вчителю готувати щодня учнів?

- Ознайомити їх із місцем розташування укриттів, правилами поведінки під час переміщення до укриття та перебування в ньому.
- Пояснити всі дії, передбачені Планом реагування на надзвичайні ситуації або Інструкцією закладу.
- Обговорити рюкзак безпеки: які необхідні речі ліцеїсти повинні взяти із собою в укриття (верхній одяг, рюкзак).
- Встановити або переконатися, що встановлені покажчики напрямку руху до укриттів для швидкого та безпечного переміщення.

[Алгоритм дій учнів під час евакуації з класу до укриття](#)
[Торбинка для екстренної ситуації](#)

[Як діяти в разі сигналу тривоги чи небезпеки на шляху до школи або дому](#)

А на сайті МВС України для учнів є [«Абетка з безпеки школяра»](#). З неї вчитель може взяти матеріали для бесід зі школярами. Там ідеться про поведінку під час повітряної тривоги у школі та вдома, про мінну безпеку, надання домедичної допомоги й навіть про дії в разі використання ядерної чи хімічної зброї. А також у збірці є правила дорожнього руху, протипожежні правила, інформація про ризики в інтернеті та про те, як захиститися від булінгу.

Інформувати та навіть навчити дитину правильного порядку дій — лише пів справи. Важливо знизити страх перед переходом до укриття. Адже паніка та сльози учнів можуть призвести до біганини, криків, налаштувати негативно інших дітей, знизити дисципліну, загальмувати процес. Це вимагатиме від учителя напруження всіх сил, щоб узяти ситуацію під контроль. Тож Міністерство охорони здоров'я разом із дитячою та сімейною психологинею Світланою Ройз розробили методичку [Як допомогти дітям не лякатися сирени](#). І звісно ж, у цьому теж буде потрібна допомога тат і мам.

Як батькам готувати щодня школярів:

[Це також інструкції](#) від UNICEF Ukraine:

- Поговоріть з дитиною про евакуацію у ліцеї: дізнайтеся про її ставлення до цього та можливі страхи. Педагоги також проведуть бесіди, але важливо, щоб цей процес був двостороннім, а настанови, які дитина отримує від батьків та вчителів, не суперечили одна одній.

- Поговоріть про особисту відповідальність під час евакуації. Поясніть, що вчителі обов'язково супроводжуватимуть клас, але дитині так само важливо дотримуватися правил та прямувати з усіма до укриття.

- Необхідно пояснити дитині, що попри повітряну тривогу освітній процес триває, і не можна так просто залишати заклад освіти. Також варто нагадати дитині, що перебування поза межами укриття може загрожувати її життю та здоров'ю.

- Подбайте про те, щоб дитина володіла важливою інформацією: знала ваші контакти, свою групу крові, чи має хронічні хвороби тощо (наприклад, це може бути нашивка на шкільній формі для дітей початкової школи).

Як координувати дії з ліцеєм?

- Ознайомтеся з безпековими правилами школи до початку навчального року, уточніть нюанси, які вас хвилюють, з адміністрацією чи вчителями.

- Надайте адміністрації всю необхідну інформацію: свої контакти й контакти тих, хто може забирати дитину зі школи, деталі про стан здоров'я дитини.

- Якщо в дитини є особливі потреби, ви хвилюєтеся про її фізичний чи ментальний стан, окремо проговоріть це з адміністрацією. Уточніть про медикаменти

чи інші засоби, що необхідні дитині, узгодьте окремі канали комунікації з вами за потреби.

- Долучіться до загального каналу комунікації — розсилки/чату школи чи класу, щоб отримувати необхідні новини.